

D. F. G.
SPECIMEN ACADEMICUM,
DE

MATERIALISMO

QUOD,

*Suffragant. Ampliff. Facult. Philos. in Reg. Acad.
Aboënsi,*

PRÆSIDE,

VIRO Maxime Rev. atque Amplissimo,

DN. CAROLO MESTERTON,

S. S. Theologiæ DOCT. nec non Log. & Metaph
PROF. Reg. & Ord.

Ventilandum modeste sistit,

STIPENDIARIUS REGIUS

GABRIEL NYLANDER,

SMOLANDUS.

Ad Diem XIX. Decembr. Anni MDCCLIII.

Loco horisque consuetis.

ABOË, Impressit Direc. & Typogr. Reg. Magn. Duc.
Finland, JACOB MERCKELL.

UIRO Admodum Reverendo atque Praclarissimo

**D_{N.} MAG. HENRICO
ALANO,**

Ecclesiarum, quæ Deo in Wehmo & Lockalax colliguntur *ANTISTITI* longe meritissimo, vicini districtus *PRÆPOSITO* gravissimo, ut *NUTRITIO* Indulgentissimo, ita *PATRONO* omni pietate ad cineres usque prosequendo, devenerando.

UIRO Plurimum Reverendo atque Praclarissimo

**D_{N.} NICOLA O
HEDEEN,**

Ecclesiarum, quæ Deo in Læthala & Hinnerjocki colliguntur, *PASTORI* meritissimo, ut *NUTRITIO* Optimo, ita sincero affectu nullo non tempore Venerando.

EX quo fors felicioꝛ mihi concessit, vestros, Patroni & Benefactores Optimi, salutare lares, tot tantaque favoris vestri in me plane singularis
exti-

existenter monumenta, ut plura & majora ab
affectu paterno in filium proficisci vix potuerint.
Vos etenim per triennium & quod excurrit ita
fortunam meam afflictam amplificastis, ut parum
desit, quin mens mea tandem revirescere incipiat.
Vos haud minimis vestris impensis ad lyceum hocce
illustre per spatium duorum fere annorum studia
mea promotum iri haud gravati fuistis. Vos de-
nique prolixiori animo in memet contulistis perplu-
rima, eademque luculenta admodum beneficia, quo-
tidieque supra, quam dici potest, favore & bene-
volentia me excepistis. Quid? quod, ni vestram
in me extare voluissetis liberalitatem, hæc pagella
lucem nunquam adspexissent publicam. Quan-
tum itaque vobis debeam haud sum nescius. In-
terim, quid est, quod vestra refundere valeat bene-
ficia? in me, præter voluntatem debitum votum
exsolvendi animumque haud ingratum publice osten-
dendi, reperitur prorsus nihil. Accipiat is itaque
fronte serena specimen hocce serotinum, quod vobis
offertur, non in solutionem debiti, sed grati ani-
mi tesseram, neque aditum illius ad propensioris
vultus conspectum intercludatis, quamvis nulla alia
re quam materia dignitate vestrum demereri queat
beneplacitum. Adspiciatis ergo pietatem & obo-
sequium, non rudia mea conamina, obsecro! Mc-

arum e contrario erit partium, Deum; ea, qua
debet animi submissione venerari, ut in ecclesia
aedificationem, Familia vestrae tutelam & solatium
vos incolumes & superstites omnique felicitatis
floris cumulatam perennare jubeat. Ita voveo ad
tumulum usque permansurus

Adm. Rever. & Plur. Rever.

NOMINUM VESTRORUM

Cultor observantissimus,
GABRIEL NYLANDER.

§. I.

Aterialismus est hypothesis, qua nulla, præter materialia, dari entia statuitur; num vero hæc, quatenus absurda, quosdam invenerit defensores, merito dubitari posset, nisi in historiis nobis occurrerent ejusdem sententiæ plures, quam optarent cordatiores, patroni, inque his vir non indoctus isque Christianus, seculi tertii Scriptor, qui *Clementina* exaravit. Recentioræ ætatem si spectas, *Hobbefius* commemorandus est, qui haud quidemquam a corpore sejunctum esse voluit in *Leviathane* Cap. XII. Nactus est *Hobbefius* asseclas in Anglia permultos, qui cogitationem corporis essentia non repugnare putant, in quibus est *Lockius*, qui in libro

de intellectu humano scripsit & defendit, nos de animæ immaterialitate certos esse non posse, dum nesciamus, annon Deus, per infinitam suam omnipotentiam, materiæ suam cogitandi concesserit facultatem. Scepticismo universali hocce suo asserto aperit. Cuilibet subiecto, quidlibet tribui, sub illo posset prætextu, quod substantiarum natura incognita, ideoque non satis exploratum sit, annon asini volare, forsan & aquilæ veluti serpentes humi repere, per interiorem naturam occultam, possint. Quod est absurdum.

§. II.

EX definitione *Materialismi* patet, hypothesein hancce in illo præcipue consistere, quod materia perceptionum ac volitionum sit subiectum, quodque substantiæ materiali, seu corporeæ, intellectus & voluntas conveniant. Unde *Cowardus* medicus anglus in tractatu speciali probare nifus est, substantiam spiritualement esse conceptu impossibilem figmentumque Philosophicum.

§. III.

Substantiam materialem, seu corpus, hisce affectionibus spiritibus tantum propriis, non

non gaudere, hic breviter ostendendum est. Omnes corporum, qua talium, mutationes, in motu consistunt, aut motu fiunt. Si igitur materia, ut Patroni *Materialismi* statuunt, cogitet, fiet hoc per motum, & erit cogitatio aut ipse motus, aut ejus saltem effectus; si ipse motus sit cogitatio, aut omnis motus talis erit, aut certa aliqua motus species, non illud, quia sic omnia, quæ moventur quocumq; modo cogitarent, & haberemus eandem prorsus cogitationis ac motus ideam; neq; hoc, quia ad speciem motus nihil, quod motus in genere non involvit, præter certam quandam determinationem, accidit, unde sequeretur, nos non magis cogitationem sine motu concipere posse, quam celeritatem motus sine motu. Rursus si cogitatio erit effectus quidam motus, vel immediatus erit, vel mediatus. At inter immediatos motus effectus, nihil invenimus præter mutationem loci, magnitudinis, figuræ, situs, ordinis manifestam cum re extensa, & cum ipso motu cognationem habentium. Inter quos cum sane non reperiatur cogitatio, utique nec cogitatio numerari potest inter immediatos motus effectus; nec mediate quidquam efficere

potest motus, nisi per illa superius commemorata, quibus cogitatio nihil magis dissimile habet quam ipsi motus. Finge enim quamcumq; partium magnitudinem, figuram situm, & videbis te nihil invenire non ab omni cogitatione alienissimum.

§. IV.

Porro patebit commentum *Materialistarum* plane absurdum esse, si ad varias cogitationum species descendamus. Nam 1:0. Si ulla spes esset mechanice & per motum explicandi cogitationis indolem, Procul dubio hoc facillime in iis cogitationibus procederet, quæ res sensibiles repræsentant. Vide autem quousq; hic progredi possint *Materialista*. Nemo negaverit, objecta, per motum aliquem organis impressum, imagines quasdam sui in cerebro excitare, quas etiam spirituum animalium motu, vel fortuito, vel a mente determinato, repetit phantasia, cessante jam externa objecti actione; verum corporeæ illæ imagines toto cælo distinctæ sunt ab illis ideis & cogitationum formis, quas mens immediate percipit, dum objecta externa cognoscit. Si enim ultra corporeas illas species in cerebro depictas, nihil magis ad perceptionem requiritur:

quid

quid obstat, quo minus cogitationem in speculo, species externarum rerum itidem recipiente ad-
 fingamus. 2:do Cum innumera percipiamus
 ab omni materia alienissima, dicent adversarii
 quomodo hæc immaterialia vel materiæ aliquem
 motum excitare, vel aliqua specie materiali re-
 præsentari possint. Quod ut numquam vel cum
 minima veri specie præstare queunt de ullo
 intellectus puri objecto; ita 3:to insuperabilem
 plane difficultatem ipsis speciatim pariunt ideæ
 universales per abstractionem mentis formatae,
 cum enim motus nullus in natura occurrat; ni-
 si singularis, & ad certa individua determina-
 tus; explicent per absurdam suam hypothesin
 modum, quo formentur ideæ illæ universales
 ab omni individuo & determinata ejus ratione
 abstractæ. 4:to Si reliqua omnia tentamina
 ex voto *Materialistis* succedereat, aqua certe
 ipsis hæreret, si conarentur per motum expli-
 care vim illam admirabilem mentis, qua per sen-
 sum quemadmodum reflexum se ipsum & cogitationes
 suas percipit. Motus enim quo corpus aliquod
 in se ipsum reflecteretur, ut contradictorius, ita
 plane concipi nequit; imo cum mens de qua-
 cunque re cogitans, sui semel & cogitationis
 suæ

suæ est conscia, adeoque in omni cogitatione
 a se ipsa patiatur. Eadem difficultas ubique
 se offert, neque enim intelligi potest, quomo-
 do hoc fieret per motum materiæ, nisi in se
 ipsam reflexæ, qualem motum absurdum esse
 evicimus. 5:to Tandem cum quilibet nostrum
 vim quandam mentis activam in se deprehendat,
 cujus beneficio potest se ad quodlibet objectum
 ita convertere, ut se ipsum cogitationis suæ au-
 torem esse sentiat, manifestum est, talem acti-
 vitatem in materia, quæ tota est passiva fru-
 stra fingi. Et si, quis contra omnem ratio-
 nem, corpori motum quandam activum tribu-
 eret, profecto, cum talis activitas sine vita
 sui conscia, adeoque sine cogitatione concipi
 nequit, sequeretur tamen, cogitationem utpote
 motu priorem, non posse ex adversariorum hy-
 pothesi vel motum vel motus effectum esse.
 Quæri potest, an omnes particulæ animæ simul
 junctæ & certo modo agitatae cogitent? vel
 quot partes habeat cogitatio? an vero sin-
 gulæ seorsim cogitent & aliquid faciendum
 proponant? Sed quod tunc pro una cogi-
 tationes in homine non existant? Quid
 illud est, quod has particulas ad talem
 vel

vel talem motum determinat, ut talis vel talis cogitatio existat? Quod est principium voluntatis, ut jam hoc jam illud pro lubitu cogitem? sunt verba Clar. Lauff. in atheo amente pag. 88.

§ V.

Diximus antea, Materialistas omnia negare entia, quæ materia non constant, unde prono fluit alveo, in hac hypothese talem etiam fingi materiam, quæ facultatum cognoscitivarum sit capax, qualis videlicet, secundum sententiam eorum, in entibus cogitatione & volitione præditis reperitur. Hoc modo non solum animam humanam verum & ipsum Deum materiale faciunt, & proinde facile prolabi possunt in eam sententiam, quasi ipse mundus esset Deus; supposito enim materiæ competere ea attributa, quæ solis merito adscribuntur spiritibus, nihil videtur ob stare, quo minus eadem etiam attributa huic mundo competere, adeoque hic mundus pro ente à se, sive ipso Deo haberi possit. Hinc sunt qui *Materialismum* simpliciter hypothese *atheisticam* appellant, quasi cum *Atheismo* indivulso nexu cohæ-

cohæreat, ac ideo *Materialistas* promiscue omnes in numerum *Atheorum* referunt. Equidem non inviti concesserimus cum Rev Moshemio, eos qui Deum corpore quodam esse præditum existiment, inter illos haud esse continuo referendos, qui penitus divinam rationem & naturam tollunt. Nam qui causam quandam rerum omnium æternam esse ducit, eamque sapientia non modo & potentia summa valentem, verum etiam liberrimam, & omni necessitatis lege solutam, is, tametsi de non nullis naturæ hujus proprietatibus & virtutibus, secus ac hominem decet intelligentem, sentiat, non tamen pro *Atheo*, & supremi Numinis hoste haberi debet. Tanta nimirum humani ingenii est imbecillitas, ut non minimam interdum veri partem complectatur, nec tamen omnia, quæ cum illo conjuncta sunt, perspiciat. Exemplo nobis sunt ex antiquis Christianorum doctoribus non pauci, idemq; magni nominis *Tertulianus*, *Melito* & alii, ne quid de veteribus doctrinæ coelestis corruptoribus, dicam, qui quum de Deo alioquin magnifice sentirent, ita tamen animum a consuetudine oculorum non

potuc-

potuerunt abstrahere, ut Deum ab omni corpore secretum esse crederent. Adeoque hæc erronea sententia originem imbecillitati hominum debere videtur, in illis præcipue, qui vitam Deo acceptam ducere omni nisi elaborant: qui vero e contrario vitæ rationibus Deum negant, licet opinione & præceptis, singula, quæ illi competunt, attributa adferrent, malitiæ tamen ac perversæ voluntatis documentum produunt. Vellem, hoc semper animadverterent eruditi, qui de aliorum, veterum imprimis philosophorum, religione & pietate disputant. Faciles plerique sumus in accusandis & excusandis antiquis philosophis: neque vero ita faciles essemus hac in re, si humani generis indolem, corruptionem & miserias, si recessus ingenii nostri, si denique verborum ambiguitatem ob oculos semper positam haberemus. Cudworthi Syst. Int. pag. 69.

§ VI.

Materialistarum error multo crassior imo pejor est Antropomorphitarum errore. Tribuunt quidem Deo corpus humanum Antropomorphitæ, sed admittunt etiam Deum esse

esse spiritum infinitum. Quoniam itaque Materialistæ non Deum nisi corporeum admittunt, patet eorum errorem, Antropomorphitarum errore multo pejorem esse.

§. VII.

DE origine animarum, quam erronea *Materialistarum* sententia sit, facile ex hypothesi eorum concludere licet. Infantem sine anima nasci credunt, & eam deniq; cum halitu attrahere docent, vid. *Hobb.* in *Leviath.*, sed fallit sententia, quæ nullam nisi materialem dari substantiam præsumit. Quid enim? Ne materiales substantiæ existere possent, nisi immateriales præsupponerentur. Omne ens materiale, quid est aliud quam collectio plurimum rerum a Deo conditarum, in quas dividi potest, a nobis confuse repræsentata? Singulæ autem conditæ res, quoniam in duas dimidias res, aut in tertiam, quartam, quintam &c. partem unius creaturæ & rei dividi amplius nequeunt, ideo eas oportet esse simplices. Per ardua res cognitu est, quomodo ex substantiis simplicibus nasci corpus possit? Hic jacet Philosophorum labyrinthus, in cujus perplexis meatibus ad rectitudinem

vocandis tot se exercuerunt Philosophi. *Materialista* cogitationibus ab omnibus rebus sensualibus abstractis parum assuetus ultra imaginationem igitur sensusque sapere nolit, ortum corporum ex spiritibus impossibilem esse autumat, ejusque loco omnem materiam esse in infinitum divisibilem, pro aris & focis defendit. Omnis substantia necessario est simplex. Negasne? num quædam substantia composita videtur? Euge, dictum examinabimus! si quæ substantia est composita, erit aliquid ex quo coaluerit: id est: aderunt partes ingredientibus. Illæ ipsæ partes, quæ compositionem pariunt aut substantiæ sunt aut accidentia aut nihil. si substantiæ sunt, tum composita substantia non erit una, erit collectio plurium contra hypothesin, qua assumimus unam compositam. Si partes constitutiæ accidentia sunt, ex pluribus accidentibus substantia prodibit, quod est absurdissimum. Si partes nihilum sunt, tum composita substantia componetur ex nihilo. Insulse: Si talis divisibilitas materiæ in infinitum datur, *creata non erunt substantiæ unæ, sed unitæ*, tantum, & aliæ unitæ quidem aliis unitis semper minores sine progressus termino.

mino. Unde quid una substantia fit, nec ipse Deus assequitur determinate, omniscientia ejus semper perventura ad substantias novas unitas, & minores: nullo attacto unarum substantiarum termino. Quod iterum est absurdum. Forſan datur cauſarum efficientium regressus in infinitum, ut prima cauſa efficiente non opus fit, ſicuti datur progressus cauſarum materialium, quibus corpus componitur in infinitum, ut ſubſtantiis ſimplicibus elementaribus non opus fit? Si datur talis regressus, erit quidem præſto ſufficiens ratio pro ſingulis membris: ſed non aderit ratio ſufficiens metaphyſice, pro tota ſerie, quæ ratio in uniuerſum decidere & cur ipſa tot membris contingentibus coiens ſeries exiſtat, probare debet. Qui concedunt materiam mundi actu eſſe diuiſibilem in infinitum, licet natura non in infinitum diuidat, atheis reſpondere non poſſunt. vid Cantzii medit. philoſoph.

SOLI DEO GLORIA.

** * * * *